

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัย ได้สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้มีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้มีจิตสาธารณะสำหรับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 7 ชั้น คือ ชั้นเตรียมพร้อม ชั้นเรียนความรู้เชิงจิตสาธารณะ ชั้นความรู้สึกรู้จัก จิตสาธารณะชั้นเหตุผลจิตสาธารณะ ชั้นปฏิบัติจิตสาธารณะ ชั้นนำเสนอ และ ชั้นประเมินผล
2. ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้มีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 2.1 ประสิทธิภาพรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย มีค่าเท่ากับเท่ากับ 84.91/84.54
 - 2.2 คำนีประสิทธิผลรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย มีค่าเท่ากับ 0.7314 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 73.14

2.3 นักเรียนมีคะแนนจิตสาธารณะหลังใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับ มาก

อภิปรายผล

รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้มีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม จำนวน 7 ขั้น คือ ขั้นเตรียมพร้อม ขั้นเรียนความรู้เชิงจิตสาธารณะ ขั้นความรู้สึกจิตสาธารณะขั้นเหตุผลจิตสาธารณะ ขั้นปฏิบัติจิตสาธารณะ ขั้นนำเสนอ และ ขั้นประเมินผล มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.91/84.54 คำนี ประสิทธิภาพเท่ากับ 0.7314 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 73.14 นักเรียนมีคะแนนหลังใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถือว่าเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีคุณภาพ เนื่องจาก มีการสร้างรูปแบบอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้พัฒนาโดยใช้กระบวนการการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของ Joyce and Weil (2000) ; Eggen and Kauchak (2001) และทิสนา เขมมณี (2545 : 25-28) โดยการดำเนินการเป็นระยะ 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการและทิศทางของการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม ระยะที่ 2 การยกร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม คือ 1) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ อันได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีสังคมเชิงวัฒนธรรมของไวกอตสกี และ 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ทฤษฎีจิตสาธารณะทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Jean Piaget, 1965 : 1121) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ต ลอว์เรนซ์ โคลเบิร์ต (Lawrence Kohlberg) ทฤษฎีการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบดุม (Affective Domain) แล้วนำการวิเคราะห์ทฤษฎีให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของทฤษฎีพบว่า มีความเหมาะสมมาก และนำทฤษฎีไปสังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรม กิจกรรมจิตสาธารณะ จำนวน 7 ขั้น คือ ขั้นเตรียมพร้อม ขั้นเรียนความรู้เชิงจิตสาธารณะ ขั้นความรู้สึกจิตสาธารณะขั้นเหตุผลจิตสาธารณะ ขั้นปฏิบัติจิตสาธารณะ ขั้น

นำเสนอ และ ขึ้นประเมินผล กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะทั้งหมด 11 กิจกรรม คือ ทดสอบก่อนเรียน ปฐมนิเทศ กิจกรรมรู้คิดจิตสาธารณะ กิจกรรมความตระหนัก ในปัญหาสังคม กิจกรรมการรับรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาสังคม ต้นแบบจิตสาธารณะ กิจกรรมจิตสาธารณะ กิจกรรมสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ ปัจฉิมนิเทศ และประเมินผล แล้วนำ รูปแบบการจัดกิจกรรมไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมระดับมาก เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในกิจกรรมได้พร้อมทั้งได้ปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ยังสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัด กิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นชุดกิจกรรม จำนวน 7 ชุด คือ ชุดที่ 1 ปฐมนิเทศ ชุดที่ 2 กิจกรรมรู้คิดจิตสาธารณะ ชุดที่ 3 กิจกรรมความ ตระหนักในปัญหาสังคม ชุดที่ 4 กิจกรรมการรับรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาสังคม ชุดที่ 5 ต้นแบบจิตสาธารณะ ชุดที่ 6 กิจกรรมจิตสาธารณะ ชุดที่ 7 กิจกรรมสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำ ได้ ชุดที่ 8 ปัจฉิมนิเทศ ซึ่งผ่านการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ และเครื่องมือวัด และประเมินผลกิจกรรมจิตสาธารณะ จากนั้นจึงได้นำรูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในระยะ ที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้รูปแบบ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) แบบ PAOR โดยการแก้ปัญหาเป็นระยะ ผลการ ทดลองพบว่า ประสิทธิภาพรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลาย 89.78/87.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ดังนั้นประสิทธิผลของดัชนีประสิทธิผลการจัดการ เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดกิจกรรม จิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเท่ากับ 0.7970 คิดเป็นร้อยละ 79.70 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าจิตสาธารณะ เฉลี่ยร้อยละ 79.70 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยตามรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับ มาก ($\bar{X}=4.06, S.D.=0.85$) สอดคล้องกับงานวิจัย ของดวงมณี วรรณสุทธิ (2554 : 78-89) การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ชุดฝึกจิตสาธารณะที่ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ค่า ดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกจิตสาธารณะ มีค่าเท่ากับ 0.473 นักเรียนที่ได้รับการฝึกจากชุดฝึก จิตสาธารณะมีระดับจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการใช้ชุดฝึกจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกจิต สาธารณะตระหนักถึงปัญหาสังคม รู้จักวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยปัญหาที่ควรแก้ไข เห็น ประโยชน์และปฏิบัติตามหลักความ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ความกตัญญูคตเวที รู้จักตนเองและรู้จักเห็น

ใจผู้อื่น รู้จักวิธีการควบคุมอารมณ์ รับผิดชอบต่อตนเองในการแก้ไขปัญหาสังคมเห็นความสำคัญและผลดีของการมีระเบียบวินัยและการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมระบุสภาพปัญหาพร้อมแนวทางแก้ไขในโรงเรียนของตนได้ รู้จักการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ และเครือข่ายในการทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคม โกวิท โภชิสาร (2548 : 65-67) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการลูกเสือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียน ลูกเสือสามัญ – เนตรนารี โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คู่มือครูชุดฝึกจิตสาธารณะ โดยใช้กระบวนการ ลูกเสือ จำนวน 5 ตอน ในแต่ละตอนประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม จำนวน 2 แผน แบบทดสอบย่อยจำนวน 10 ข้อ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 30 ข้อ แบบทดสอบวัดจิตสาธารณะจำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกจิตสาธารณะโดยใช้กระบวนการลูกเสือมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.25/84.80 นักเรียนมีพฤติกรรมทักษะทางสังคมหลังการใช้ชุดฝึกจิตสาธารณะโดยใช้กระบวนการลูกเสือ ด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการบังคับตนเอง และด้านการเข้าใจบทบาทหน้าที่ ของตนตามลำดับ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดฝึกจิตสาธารณะโดยใช้กระบวนการลูกเสือ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนทักษะทางสังคมหลังการทดลองเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจโดยรวมและเป็นรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมาก

การเผยแพร่และประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การเผยแพร่รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับโรงเรียนทั้งหมด 75 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 27 (ร้อยเอ็ด) พบว่าประสิทธิภาพรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เท่ากับ 84.91/84.54 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ดังนั้นประสิทธิภาพรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เท่ากับ 0.7314 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 73.14

นักเรียนมีคะแนนจิตสาธารณะ หลังใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสูงกว่า ก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับ มาก ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.55) ทั้งนี้เนื่องจาก รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย ได้พัฒนาอย่างเป็นระบบทั้งศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาโดยอาศัยหลักแนวคิดทฤษฎี การสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมทั้งของชุดฝึก มีวิธีการและขั้นตอนที่เหมาะสมคือ ศึกษาเนื้อหา วิธีการ และพัฒนาชุดฝึกให้มีกระบวนการที่สามารถฝึกจิตสาธารณะให้เกิดกับนักเรียนได้จริง มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น เพลง เกม เป็นสื่อเพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นกันเอง และมีความสุขสนุกสนาน ใช้หลัก จิตวิทยาที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Akkar (2003 : 2141) ได้ศึกษาจิตสาธารณะของคนนิวกาสเทิล สหราชอาณาจักรอังกฤษในช่วง 10 ปี ตั้งแต่ ค.ศ. 1990-2000 จากการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมการเมือง เศรษฐกิจของคนนิวกาสเทิล พบว่า มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการเปิดให้มีพื้นที่สาธารณะ หรือเวทีสำหรับคนในชุมชนมีส่วนร่วมทุกชั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนและการออกแบบกิจกรรม 2) การลงมือปฏิบัติ 3) การจัดการและดูแลรักษา และ 4) การใช้ส่วนต่างๆ ด้วยความเคารพปฏิบัติกฎเกณฑ์ และยังพบว่าภายใต้ความเป็นโลกาภิวัตน์ มีผลให้พื้นที่สาธารณะดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง นอกจากนี้ชุดฝึกยังผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการตรวจสอบและเสนอแนะจากกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และการทดลองใช้ ทำให้รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะโดยนักเรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรม เช่น ปลูกต้นไม้ในชุมชน กิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน ธนาคารขยะรีไซเคิล สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน กิจกรรม To be Number One กิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด กิจกรรมกำจัดแหล่งเพาะเชื้อยุงลาย กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมรักษาแหล่งน้ำในชุมชน และกิจกรรมพัฒนาภูมิทัศน์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภรัตน์ ทองอ่อน (2550 : 112-113) การศึกษาเปรียบเทียบจิตสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในจังหวัดปราจีนบุรีที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการศึกษาเปรียบเทียบจิตสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในจังหวัดปราจีนบุรีที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. นักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 3 มีจิตสาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก และมีจิตสาธารณะด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจิตสาธารณะทั้งสองด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมาก 2. นักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับก่อนเกณฑ์มีจิตสาธารณะทั้งสองด้านอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก นักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิง

จริยธรรมอยู่ในระดับตามเกณฑ์มีจิตสาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมากและมีจิตสาธารณะด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนนักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์จะมีจิตสาธารณะทั้งสองด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมาก 3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจิตสาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและมีจิตสาธารณะด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และพบว่านักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์มีจิตสาธารณะด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้า สูงกว่านักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับก่อนกฎเกณฑ์ แต่นักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกันมีจิตสาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำไม่แตกต่างกัน 4. ไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ของระดับชั้นกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตสาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและจิตสาธารณะด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าและผลงานวิจัยของ โกวิท โพธิสาร (2548 : 65-67) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการลูกเสือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียน ลูกเสือสามัญ-เนตรนารี โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คู่มือครูชุดฝึกทักษะทางสังคม โดยใช้กระบวนการ ลูกเสือ จำนวน 5 ตอน ในแต่ละตอนประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม จำนวน 2 แผนแบบทดสอบย่อย จำนวน 10 ข้อ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 30 ข้อ แบบทดสอบวัดทักษะทางสังคม จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกจิตสาธารณะ โดยใช้กระบวนการ ลูกเสือมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.25/84.80 นักเรียนมีพฤติกรรมการทักษะทางสังคมหลังการใช้ชุดฝึกทักษะทางสังคม โดยใช้กระบวนการลูกเสือ ด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการบังคับตนเอง และด้านการเข้าใจบทบาทหน้าที่ ของตน ตามลำดับ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดฝึกทักษะทางสังคม โดยใช้กระบวนการลูกเสือ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนทักษะทางสังคมหลังการทดลองเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจโดยรวมและเป็นรายชื่อทุกชื่ออยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะไปใช้

1.1 การใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะควรวัดความสามารถในการคิดเชิงจิตสาธารณะเพื่อเป็นพื้นฐาน

1.2 การนำรูปแบบการจัดกิจกรรมไปใช้ควรศึกษาขั้นตอนการใช้รูปแบบการใช้ให้เข้าใจและจัดกิจกรรมตามขั้นตอน

1.3 การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะควรมีการจัดกลุ่มแบบไม่เลือกเพศ และวัยเพราะทำให้เกิดการเรียนรู้กันมากขึ้น

1.4 ครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรนำรูปแบบกิจกรรมจิตสาธารณะไปใช้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

1.5 ในการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะไปใช้ ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรศึกษารายละเอียดให้เข้าใจ ถูกรู้ ชัดเจน จนสามารถบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกับกิจกรรมจิตสาธารณะ

2.2 ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะในระดับโรงเรียน เช่น ระดับใหญ่พิเศษ ระดับใหญ่ ระดับกลาง และระดับเล็ก

2.4 ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านอื่นๆ และระดับชั้นอื่น ๆ

2.5 ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนทุกระดับ